

ת"פ (חיפה) 35313-12-23 - מדינת ישראל נ' שוריק שחר אבשלום,

ת"פ (חיפה) 35313-12-23 - מדינת ישראל נ' שוריק שחר אבשלום, מחוזי חיפה

ת"פ (חיפה) 35313-12-23

מדינת ישראל

נגד

שוריק שחר אבשלום, (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

[16.09.2024]

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר

ב"כ הנאשם - עו"ד מיכאל כרמל

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333+335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"). הודאת הנאשם ניתנה לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר הטיעון, אשר לא כלל הסכמה עונשית. נקבע כי לעניין העונש יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.
2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי בזמנים הרלוונטיים התגורר הנאשם עם בת זוגו, ויקטוריה קרוק (להלן: "ויקטוריה"), בקרית ביאליק. השניים נהגו להחנות את רכבם במקום חניה הסמוך לבניין מגוריהם (להלן: "מקום החניה") ואף הציבו בו מחסום מתקפל במטרה למנוע משכנים אחרים לחנות במקום. ש.מ. יליד 1976 (להלן: "המתלונן"), התגורר בסמיכות לנאשם וליקטוריה יחד עם בת זוגו וארבעת ילדיהם. בין הצדדים לא הייתה היכרות מוקדמת.
3. בתאריך 23.11.2023, בשעות הערב, החנה המתלונן את רכבו במקום החניה. למחרת, סמוך לשעה 8:00, הגיע המתלונן אל רכבו יחד עם בתו, ילידת 2017, על מנת להסיעה לבית הספר. ויקטוריה, שהבחינה בו, ניגשה אליו ואמרה לו כי מקום החניה משויך לדירתה. המתלונן השיב כי מקום החניה אינו שייך לה וכי יחנה היכן שיחפוץ. בין המתלונן לויקטוריה התפתח עימות מילולי, במהלכו אמרה ויקטוריה למתלונן כי הוא ערס וכי גם לה יש חברים ערסים. ויקטוריה צילמה מספר תמונות של המתלונן באמצעות הטלפון הסלולרי שלה, והמתלונן אמר לה בתגובה כי אינה צריכה לצלמו ומסר לה את שמו ואת הבניין שבו הוא מתגורר, ואז עזב את המקום.

4. ויקטוריה התקשרה לנאשם וסיפרה לו על העימות המילולי בינה לבין המתלונן. בין היתר, מסרה ויקטוריה לנאשם כי היא גילתה מי חונה להם במקום החניה וכי המתלונן ערס וצריך היה "לפנצ'ר לו את הגלגלים". הנאשם השיב כי יגיע למקום, אולם ויקטוריה מסרה לו כי המתלונן כבר נסע. הנאשם אמר כי "פנצ'ר" למתלונן את הגלגלים וויקטוריה אמרה לנאשם כי תשלח לו את תמונותיו ובהמשך אכן שלחה לנאשם את תמונות המתלונן שצילמה.
5. סמוך לשעה 8:45 שב המתלונן ברכבו אל מגרש החניה הסמוך לביתו, תוך שהוא חולף ברכבו על פני הנאשם, אשר היה אף הוא ברכבו. הנאשם הבחין בכך, יצא מרכבו והחל הולך במהירות אחרי רכבו של המתלונן. משהבחין המתלונן כי הנאשם הולך לכיוונו, הוא עצר את רכבו, יצא ממנו והלך לקראת הנאשם, אשר קרב אליו בהליכה מהירה. הנאשם אמר למתלונן "אתה רוצה לריב?" והמתלונן השיב בשלילה. הנאשם שלף מכיס מכנסיו חפץ חד והמתלונן אמר לו שיחזיר אותו, אלא שהנאשם התקרב אל המתלונן כשהחפץ החד בידו על מנת לתקוף אותו, ובין השניים התפתח עימות פיזי, במהלכו דקר הנאשם את המתלונן באמצעות החפץ החד דקירה עמוקה בחזה ודקירה נוספת במותנו השמאלית. המתלונן ניסה להדוף את הנאשם ולהרחיקו, בין היתר בכך שתפס את ידו ואת צווארו ובעט בו. לאחר מכן, ברח הנאשם מהמקום והמתלונן שב אל רכבו, הזעיק אמבולנס והתמוטט במקום.
6. צוות מד"א שהגיע לזירה פינה את המתלונן אל בית החולים רמב"ם, שם הוא הוכנס לחדר הלם ועבר ניתוח חירום, כולל טורקוטמיה, במהלכו נתפר חתך באורך 2 בס"מ בלבו. בהמשך, עבר המתלונן לפרוטומיה חוקרת, צנתור וניתוח מעקפים. המתלונן אושפז בבית החולים מיום 24.11.2023 ועד ליום 1.12.2023.
7. לאחר שהנאשם הורשע על סמך הודאתו כאמור, הוריתי על הפנייתו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו בטרם שמיעת טיעוני הצדדים לעונש. במקביל, נעתרתי לבקשת המאשימה והוריתי על עריכת תסקיר נפגע העבירה. תסקיר שירות המבחן לגבי הנאשם
8. בתסקיר שירות המבחן מיום 8.9.2024 נאמר כי מדובר בצעיר בן 36, שהתגורר טרם מעצרו עם בת זוגו בדירה שכורה בקרית ביאליק, סיים 12 שנות לימוד והינו בעל תעודת בגרות מלאה, ועבד כסטטיסטיקאי במשרד ממשלתי. עוד צוין כי הנאשם למד תואר ראשון בכלכלה במכללת הגליל המערבי ובשנת 2020 המשיך ללימודי תואר שני במתמטיקה פיננסית באוניברסיטת בר אילן.
9. בהתייחס לצריכת חומרים ממכרים, מסר הנאשם כי הוא עושה שימוש בסמים מסוג קנאביס לצרכים רפואיים וכי הוא מחזיק ברישיון לכך.

10. שירות המבחן ציין כי הנאשם נעצר בגין האירוע מושא הדין ביום 24.4.2024, וביום 11.7.2024 הועבר למעצר באיזוק אלקטרוני בבית סבתו באור עקיבא, תוך שהוטל עליו צו פיקוח מעצרים. במסגרת צו הפיקוח שולב הנאשם בטיפול קבוצתי ומדיווח של מנחות הקבוצה עולה כי הוא משתף פעולה כנדרש ובעל נכונות להתחייב לתהליך הטיפול.
11. בתסקיר נאמר כי מעיון בגיליון רישומו הפלילי, עולה כי אין לחובתו של הנאשם הרשעות קודמות כלשהן. בהתייחס לעבירה הנדונה, הודה הנאשם בפרטי כתב האישום, תוך שציין כי מדובר באירוע חד פעמי, במהלכו הפעיל שיקול דעת לקוי, שאינו מותאם להתנהלות הכללית. יחד עם זאת, הוסיף הנאשם כי בחווייתו, המתלונן קנטר אותו ויזם את התגרה, ולכן פעל מתוך התגוננות בשל חששו להיפגע. הנאשם הוסיף כי ב-7.10.2023 הוא חווה טראומה קשה לאחר שהיה במסיבת הנובה ומאז הוא חש קושי בוויסות רגשותיו וכעסיו. הנאשם ביטא חרטה ביחס לביצוע העבירה הנדונה ובושה מעצם היותו עומד כיום לדין פלילי. שירות המבחן התרשם מקושי של הנאשם להתייחס לחלקים אלימים בהתנהלותו. נאמר כי במהלך השיח עמו התאפיין הנאשם בריחוק וניתוק רגשי, כשניכר כי הוא מתקשה להתבונן בחלקים אימפולסיביים ופוגעניים בהתנהלותו. הנאשם ביטא אמנם צער מילולי על מעשיו מעצם המחיר האישי שישלם בעקבות הסתבכותו עם החוק, אך לא מעצם חיבורו הרגשי לפגיעה שגרם לנפגע. בנוסף, במהלך השיח נטה הנאשם למזער מחומרת מעשיו והפחית ממשמעות הדברים, תוך נטייה להשליך את התנהלותו על גורמים חיצוניים והצגת עצמו כקורבן.
12. בבואו להעריך את גורמי הסיכון לעבריינות עתידית אל מול סיכוי השיקום, ציין שירות המבחן כי התרשם מאדם שככלל מתפקד באופן תקין וכי קיים פער בין אופן התנהלותו באופן כללי לבין מעורבותו בעבירה מושא הדין. בין הגורמים מפחיתי הסיכון, מנה שירות המבחן את העובדה שמדובר בצעיר המתאפיין בתפקוד תעסוקתי סדיר, בעל יכולת עמידה בגבולות וקבלת סמכות, נעדר עבר פלילי וללא דפוסי התנהלות עברייניים מושרשים. לצד האמור, בין גורמי הסיכון הפנה שירות המבחן לכך שהנאשם התקשה להתבונן באופן ביקורתי על כשלו, תוך ביטוי עמדות הנותנות לגיטימציה להתנהלות פורצת גבולות תוקפנית במצבים בהם הוא חווה פגיעה רגשית. הרושם שהותיר הנאשם אצל שירות המבחן הוא כי מדובר במי שהתקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו ונטה להשתמש במנגנוני הגנה כרציונליזציה והשלכה, בכדי להצדיק את התנהלותו המכשילה. עוד התרשם שירות המבחן מקשייו של הנאשם להביע אמפתיה ביחס למתלונן ונטייה להתחבר למצוקתו האישית וצדדיו הקורבניים ולא לחלקיו הפוגעניים.
13. בבואו לגבש המלצתו, ציין שירות המבחן כי הנאשם מצוי בראשית הדרך מבחינה טיפולית. הוא משתף פעולה ומגיע באופן סדיר, תוך הבעת הבנה כי התנהלותו במהלך האירוע הנדון הייתה פסולה. מאידך, מתקשה הנאשם לגלות אמפתיה כלפי המתלונן, חווה עצמו באופן קורבני ומגלה עיוותי חשיבה ועמדות המאפשרות שימוש באלימות במצבים מסוימים. בנסיבות, ביקש שירות המבחן להעמיק את ההיכרות עם הנאשם בטרם יבוא בהמלצה סופית בעניינו, ולכן עתר לדחות את הדין לפרק זמן של כארבעה חודשים, "על מנת לבחון המשך השתלבותו בטיפול וחיבה על מענים נוספים שיכולים לסייע לו מול צרכיו השונים והמגוונים".
14. בהחלטת שניתנה במהלך הדין מיום 10.9.2024 דחיית את בקשת שירות המבחן לדחיית הדין בעניינו של הנאשם, בציני כי הנימוקים לכך יובאו במסגרת גזר הדין.

15. לאחר בחינת התסקיר בחינה מעמיקה, נוצר אצלי הרושם כי זה נערך שלא במידת היסודיות המתחייבת והמצופה. שירות המבחן ציין פעמיים כי עיון בגיליון רישומו הפלילי של הנאשם מעלה כי מדובר במי שאין לחובתו הרשעות קודמות כלשהן (בעמ' 3 תחת הפרק "היסטוריה עבריינית והעבירה הנוכחית" ובעמ' 4 בפסקה האחרונה של הפרק "גורמי סיכון לעבריינות וגורמי סיכוי לשיקום"). דא עקא שמדובר בעובדה שאינה נכונה כלל ועיקר שכן מתדפיס המידע הפלילי של הנאשם (מע/1) עולה כי לחובתו לא פחות מארבע הרשעות קודמות, כאשר אחת מהן היא בעבירת אלימות. נכון הוא שהרשעתו האחרונה היא משנת 2014 ויתר הרשעותיו משנים קודם לכן. יחד עם זאת, אין להתעלם מהרשעות אלו ולא היה מקום לציין כי מדובר במי שאין לחובתו הרשעות קודמות. טעות זו משליכה, מטבע הדברים, גם על ההחלטה לגבי שילובו של הנאשם בהליך טיפולי והערכת סיכויי הצלחתו של טיפול כאמור. זאת ועוד, חוסר הדיוק של קצינת המבחן בא לידי ביטוי גם בציון תקופת מעצרו של הנאשם. צוין כי הלה נעצר ביום 21.4.2024 ולא היא. אין חולק כי הנאשם נעצר ביום האירוע, קרי ביום 24.11.2023. לאי הדיוקים שפורטו לעיל מתווסף טעם מהותי נוסף שהוביל לדחיית בקשתו של שירות המבחן, וזה נעוץ בעובדה כי התסקיר אינו מפרט כל תכנית או מסגרת טיפולית שבה עתיד להשתלב הנאשם. ההחלטה על הפניית הנאשם לשירות המבחן ניתנה ביום 28.5.2024 וביום 11.7.2024 הוא הועבר למעצר באיזוק אלקטרוני. מאז ועד לעריכת התסקיר חלפו חודשיים ימים, במהלכם מצופה היה ששירות המבחן יגבש תכנית או אסטרטגיה טיפולית מפורטת לגביו. תחת זאת, נראה כי שירות המבחן עצמו לא גיבש כל תכנית והדחייה שהתבקשה נועדה לבחון המשך השתלבותו של הנאשם בטיפול וחשיבה על מענים נוספים שיכולים לסייע לו. ראוי היה שאותה בחינה וחשיבה תיעשה במהלך החודשיים שעמדו לשירות המבחן עד להגשת התסקיר, באופן שעם הגשתו הייתה מוצגת בפני בית המשפט תכנית טיפולית סדורה המצדיקה את הדחייה שהתבקשה. נוכח מקבץ האמור, לא מצאתי מקום להיעתר לבקשת שירות המבחן. תסקיר נפגע העבירה

16. בתסקיר נפגע העבירה מיום 3.9.2024 נאמר כי המתלונן הביע חשש מחשיפה בפני הנאשם וניצול מידע אודותיו או אודות בני משפחתו. על כן ולבקשתו, השמיט שירות המבחן חלקים אישיים אודותיו ואודות בני משפחתו. נאמר כי מדובר בגבר בן 48, נשוי ואב לארבעה ילדים, שסיים 13 שנות לימוד כטכנאי מכונות, עבד ולמד תוך שהתקדם בחייו וחווה הצלחות. המתלונן מסר כי לפני כחמש שנים עשה הסבה להייטק והחל לעבוד בחברה בינלאומית בתחום זה. מאז הפגיעה מושא הדיון הוא אינו עובד.

המתלונן תיאר את אירוע הדקירה כאירוע טראומטי והתקשה להבין את התפתחותו האלימה והרגיש הלא נוחסר אונים מוחלט מול האלימות הקיצונית של הנאשם. ברגע שראה דם, הבין כי הוא נדקר והתחיל להרגיש סחרחורת. מראה הדם והתחושה ההולכת וגוברת של אובדן שליטה על גופו עוררו בו פחד וחרדה ממוות. נאמר כי האירוע הטראומטי הביא לשינוי מהותי אצל המתלונן בתפיסתו את עצמו ואת העולם. חוסר יכולתו לחזור או למנוע את אירוע האלימות שחווה ערער את תחושת החוסן ואת האמונה ביכולתו להשפיע על מהלך חייו והותיר אותו בתחושה עמוקה של פגיעות וחוסר אונים.

17. בתסקיר צוין כי בחודשים הראשונים לאחר הפגיעה איבד המתלונן את יכולתו להתנהל באופן עצמאי והזדקק לסיוע של אחרים מבני משפחתו כדי לבצע פעולות בסיסיות כגון רחצה והליכה. נאמר כי גם כיום סובל המתלונן מכאבים המונעים בעדו מלהירדם באופן רציף בלילות וכי התרופות אינן מצליחות להעניק לו הקלה והוא עדיין נמצא במעקב רפואי. המתלונן שיתף כי הפגיעה גם מגבילה את יכולתו לבצע פעולות בסיסיות כגון הרמת חפצים או סיבוב הצוואר והוא נאלץ לסמוך על עזרת ילדיו בהרמת קניות. ההרגשה כי איבד את יכולתו לבצע פעולות עצמאיות שהיו בעבר חלק משגרת יומו גורמת לו לחוש תלוי וחלש.

18. מגורי המתלונן באותו מתחם מגורים של הנאשם יוצרים נדבך נוסף של קושי, שכן החשיפה הוויזואלית לביתו של הנאשם מעוררת אצל המתלונן באופן עקבי שחזור טראומטי של האירוע, המתבטא בעלייה חדה ברמת החרדה והמצוקה הרגשית. המתלונן שיתף כי במאמץ מודע להתגבר על הקושי הוא יזם תהליך התמודדות עצמאי, במסגרתו ירד באופן קבוע לחניה במטרה לחשוף את עצמו באופן הדרגתי לגירוי הטראומטי ובכך לשבור את מעגל הפחד שנוצר אצלו בעקבות הפגיעה. למרות מאמצים אלה, הוא ממשיך לחוות קשיים משמעותיים בהתמודדות עם הטראומה, ולכן הוא שוקל מעבר דירה כפתרון אפשרי להתרחקות מהמקום המשווֹך לאירוע הטראומטי. אירוע זה השפיע גם באופן משמעותי על מצבו הכלכלי של המתלונן, שכן מאז הוא אינו עובד, דבר שהוביל לירידה חדה בהכנסותיו, במקביל לעלייה בהוצאות הרפואיות לטיפולים השונים להם הוא נדרש. גם התחום החברתי נפגע כתוצאה מהאירוע, שכן המתלונן תיאר הצטמצמות משמעותית במעגלי החברים עמו הוא נפגש, כתוצאה מירידה במצב רוחו והיותו חסר סבלנות לאנשים.

19. המתלונן מסר כי לאחר האירוע הוא השתלב בטיפול פסיכולוגי, המסייע לו ולבני משפחתו להתמודד עם השלכות הפגיעה הטראומטית שחווה. מהדו"ח הפסיכולוגי עולה כי הלה מגיע למפגשים באופן קבוע מאז דצמבר 2023, על אף שסבל מקושי בהתמודדות עצמאית בחלק מהזמן. נאמר כי המתלונן הציג תסמינים של Acute Stress Disorder, שהתבטאו בהפרעות שינה, פלאשבקים מהאירוע, קושי משמעותי להתרכז, רמת עוררות גבוהה, התקפי חרדה ומצוקה רגשית רבה.

20. בסיכום התסקיר נאמר כי הרושם המתקבל הוא של תמונת נזק קשה וחמורה ופגיעה שהותירה אצל המתלונן צלקת בנפשו ובגופו. לאור תמונת הנזקים הקשה ועל מנת להשיב למתלונן חוויה של נראות והכרה חברתית ומשפטית בהשלכות עמן הוא מתמודד, לרבות התדרדרות מצבו הכלכלי, הומלץ על פסיקת פיצוי כספי משמעותי לטובתו, שיסייע לו בהמשך הטיפול הרגשי והגופני. הראיות לעונש

21. במסגרת הראיות לעונש הגישה המאשימה את תדפיס רישומו הפלילי של הנאשם (מע/1), ממנו עולה כי לחובתו, כאמור, ארבע הרשעות קודמות, אחת מהן בעבירת אלימות משנת 2009. הרשעתו האחרונה של הנאשם הינה משנת 2014.
22. מטעם ההגנה הוגש תיעוד רפואי המתייחס לבת זוגו של הנאשם (נע/1). טיעוני הצדדים לעונש
23. בטיעוניה לעונש הפנתה המאשימה לערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה בה הורשע הנאשם, ובראשם הערך של שמירה על חיי אדם ושלמות גופו. המאשימה הפנתה גם למגמת ההחמרה בענישה בעבירות אלימות נוכח תופעת האלימות הגואה בחברה הישראלית והצורך בהטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מנת להעביר מסר של היעדר סובלנות להתנהגות מסוג זה. בהקשר לכך ציינה המאשימה כי הנאשם ביצע את מעשה האלימות תוך שימוש בנשק קר ובשל ויכוח שולי.
24. לאחר שבחנה את נסיבות ביצוע העבירה ואת מדיניות הענישה הנוהגת, ביקשה המאשימה לקבוע מתחם עונש הנע בין 7-11 שנות מאסר לריצוי בפועל.
25. בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, טענה המאשימה כי מתסקיר נפגע העבירה עולה תמונה של פגיעה קשה שנגרמה למתלונן, הנושא את צלקות האירוע על גופו ועל נפשו. אשר לתסקיר שנערך לגבי הנאשם, נאמר כי עולה הימנו היעדר הפנמה של חומרת המעשים, באופן שאין כל הליך שיקומי ממשי על הפרק.
26. באיזון שבין הודאתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה, עברו הפלילי ובהינתן האמור בתסקיר שירות המבחן, סבורה המאשימה כי יש למקם את עונשו ברף האמצעי-תחתון של המתחם המוצע על ידה.
- בנוסף, עתרה המאשימה להשית על הנאשם מאסר מותנה לתקופה ארוכה ומשמעותית ופיצוי משמעותי לנפגע העבירה.
27. הסנגור מצדו טען בפתח דבריו כי מדובר באירוע ספונטני, שאינו מתוכנן, וכי לא נעשה שימוש בסכין אלא בחפץ חד. נאמר כי הדקירות נעשו תוך כדי עימות פיזי בין הנאשם למתלונן, וכי לא בכדי כתב האישום תוקן באופן משמעותי, כך שתחת העבירה המחמירה שיוחסה לנאשם במקור, יוחסה לו עבירה מקלה יותר. לצד דברים אלה, ציין הסנגור כי מדובר באירוע חמור ולא בכדי היה הנאשם נתון במעצר תקופה ארוכה בת מספר חודשים.
28. בהתייחס לפסיקה אותה הציגה המאשימה, טען הסנגור כי חלקה עניינה עבירה של חבלה בכוונה מחמירה או עבירות אלימות שנסיבותיהן חמורות בהרבה מכפי עניינו. לשיטת ההגנה, וכעולה מהפסיקה אותה הציג בפני בית המשפט, מדיניות הענישה בנסיבות דומות מצביעה על מתחמי ענישה הנעים בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות ל-3 שנות מאסר לכל היותר.

29. באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ציין הסנגור כי מדובר באדם נורמטיבי שהרשעותיו הקודמות הן ישנות ומי שלקח אחריות על מעשיו בהזדמנות הראשונה והודה במיוחס לו. לפיכך, יש למקם את עונשו בתחתית כל מתחם שייקבע על ידי בית המשפט.

לגבי הפיצוי לנפגע העבירה, הדגיש הסנגור כי מדובר בפיצוי פלילי שאינו יכול ללמד על תיקון כלל נזקיו של המתלונן, וציין כי הפסיקה אותה הציג מדברת על פיצויים הנעים בין 10,000 ₪ ל-40,000 ₪. לשיטתו, זהו מתחם הפיצוי אותו יש לפסוק לטובת המתלונן, תוך עריכת האיזון המתחייב עם יתר רכיבי הענישה.

דברו האחרון של הנאשם

30. בדברו האחרון אמר הנאשם כי הוא נוטל אחריות מלאה על מעשיו ומצטער עליהם. עוד ציין כי הוא מבקש להמשיך בטיפול במסגרת שירות המבחן ובטיפול חיצוני בו הוא נוטל חלק.

דיון והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

31. העיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה, המחייב קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירות ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים.

32. הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירה בה הורשע הנאשם הם הערך העליון של קדושת החיים ושלמות גופו של אדם, וכן שלומו וביטחונו של הציבור בכלל. בית המשפט עמד באינספור הזדמנויות על חומרתן של עבירות האלימות הנעשות כדרך לפתרון סכסוכים, בייחוד כאלה בהן נעשה שימוש בנשק חם או קר. נקבע כי יש להטיל עונשים משמעותיים ומרתיעים בגין עבירות אלו על מנת לעקור את תופעת האלימות מן השורש. בע"פ 3867/23 מדינת ישראל נ' שנקור (11.7.2023) נאמרו הדברים הבאים, היפים גם לענייננו:

"במקרים רבים עמד בית המשפט על החומרה היתרה שיש בעבירות אלימות חמורות המבוצעות באמצעות סכין, באשר המרחק התוצאתי בגדרן בין גרימת חבלה חמורה לבין גרימת תוצאה קטלנית הוא לעיתים קרובות עניין של מזל או ביש-מזל בלבד. על רקע זאת, הכירה הפסיקה בצורך להיאבק בסוג זה של עבירות באמצעות ענישה תקיפה ומרתיעה (ראו: ע"פ 1821/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 [פורסם בנבו] (29.4.2018); ע"פ 324/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 [פורסם בנבו] (8.5.2019); ע"פ 3092/20 נאצר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (19.11.2020); ע"פ 2508/21 נאסר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 [פורסם בנבו] (7.6.2022)). יפים לעניין זה דבריו של השופט נעם סולברג בע"פ 5449/18 זן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 [פורסם בנבו] (23.6.2019):

'שוב אנו נדרשים לפגיעותיה הרעות של תופעת ה'סכינאות'. שוב קופד פתיל חייו של אדם בלהב סכין, רק משום זמינותה [...] דומה שהנגע אך ממשיך ופושה בקרבנו. כפי שנזדמן לי להעיר לפני שבועות ספורים סכין המצויה באמתחתו של פלוני מהווה 'מכפיל כוח'; עצם הימצאותה מגדיל עשרות מונים את פוטנציאל הנזק שעשוי להיגרם במקרה של חיכוך אלים, ויש שאף את הסתברות התקיימותו מלכתחילה. יש להילחם בתופעה זו, של נשיאת הסכינים - ומקל וחומר השימוש בהן - דרך השתת ענישה מחמירה ומרתיעה (ראו ע"פ 7682/18 עלקם נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.4.2019) (להלן: עניין עלקם))."

בע"פ 6560/15 סריס נ' מדינת ישראל (2.5.16) נאמר כי:

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם התופעה של יישוב סכסוכים בדרך של אלימות, תופעה שפוגעת בסדר החברתי וחותרת תחת ערך היסוד בדבר זכותו של כל אדם לשלמות גופו (ראו: ע"פ 2951/12 ביאדסה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (2.8.2012); ע"פ 3863/09 מדינת ישראל נ' חסן, פסקה 21 (10.11.2009)). לבתי המשפט תפקיד משמעותי במאמץ החברתי למיגור נגע זה, בין היתר על ידי ענישה משמעותית ומרתיעה שיש בה כדי להעביר מסר ברור של העדר סובלנות כלפי תופעות כאלה, תוך מתן משקל ממשי לשיקולי הרתעת היחיד והרבים אל מול שיקולים אישיים."

בע"פ 8897/20 סקנדריון נ' מדינת ישראל (6.5.21) נאמר:

"בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית משפט זה על חומרתן הרבה של עבירות אלימות, ובהתאם לכך קיימת מגמת החמרה בענישה בגין עבירות אלו, במטרה להרתיע מפני ביצוען. כך אמרתי בעבר: "האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות. יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יקאו ויקאו, יחששו לבטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם ירתעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסבת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להעשות גם באכיפה ובענישה קשה" (ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, פ"ד סו(2) 798, 772 (2013))."

33. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה נתתי דעתי לכך שהסיבה בעטיה נקט הנאשם באלימות כלפי המתלונן נעוצה במחלוקת על עניין של מה בכך, מקום חניה, וכי בין השניים לא הייתה כל היכרות מוקדמת. מכאן, שמעשי הנאשם היו חסרי כל פרופורציה ביחס למחלוקת הטפלה שהתגלעה סביב מקום חניה.

זאת ועוד, מעובדות כתב האישום עולה כי כאשר התקרבו הנאשם והמתלונן בהליכה מהירה האחד לעבר השני, שאל הנאשם את המתלונן אם הוא רוצה לריב והלה ענה לו בשלילה. כאשר שלף הנאשם מכיס מכנסיו חפץ חד, אמר לו המתלונן שיחזיר אותו למקומו. מכאן שהמתלונן ניסה לעצור את התלקחות האירוע והסלמתו. על אף זאת, התקרבו הנאשם למתלונן כשהחפץ החד בידו על מנת לתקוף אותו, ובין השניים התפתח עימות פיזי במהלכו דקר הנאשם את המתלונן. לכן, אין בידי גם לקבל את גרסת הנאשם אותה העלה בפני שירות המבחן, לפיה הוא נקלע לסיטואציה לאחר שחש עצמו מאויים. מעובדות כתב האישום עולה בבירור כי המתלונן ניסה למנוע את העימות ולא היווה כל איום או סכנה כלפי הנאשם.

34. האלימות בה נקט הנאשם כלפי המתלונן הייתה חמורה ביותר ומסכנת חיים. הלה בחר לדקור את המתלונן באמצעות חפץ חד כשהוא מכוון לאזורים חיוניים בגופו - דקירה עמוקה בחזה ודקירה נוספת במותן השמאלית. הדקירות הסבו למתלונן נזקים קשים וצמיתים, כפי העולה מהתיעוד הרפואי שהונח בפניו. מזירת האירוע, הובהל המתלונן לבית החולים, הוכנס לחדר הים ועבר ניתוח חירום במהלכו נתפר חתך באורך של כ-2 ס"מ בלבו. בהמשך עבר המתלונן צנתור וניתוח מעקפים. מהות ואופי הטיפולים והניתוחים להם נזקק המתלונן מלמדים על עוצמת הפגיעה בו. רק בנס ניצלו חייו ולא נגרמה פגיעה חמורה בהרבה, שעלולה הייתה להוביל לקיפוח חיים. וכל זאת בגין ריב על מקום חניה!

35. בהתייחס לנזקים שנגרמו למתלונן נתתי דעתי גם לתסקיר נפגע העבירה, המצביע על תמונת נזק קשה ועגומה ועל כך שהפגיעה במתלונן הותירה צלקות בנפשו ובגופו המשפיעות על תחומי חייו האישיים, הגופניים, הזוגיים, החברתיים והתעסוקתיים.

36. לצד כל הנזקים שנגרמו למתלונן בפועל, יש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם גם את פוטנציאל הנזק הרב הטמון במעשה הדקירה, שעלול היה להסתיים בתוצאה קטלנית. כאמור, רק בדרך נס ניצלו חייו של המתלונן ולא נגרם לו נזק חמור יותר מכפי שארע בפועל.

37. עיון בפסיקה המתייחסת לעונשים המוטלים בגין העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות מלמד כי קיים מנעד רחב של עונשים ומתחמי ענישה, בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבות האישיות של המבצע (ראו: ע"פ 6310/14 פלוני נ' מדינת ישראל (16.6.15); ע"פ 8597/07 זועבי נ' מדינת ישראל (15.1.08); ע"פ 607/07 סאלם נ' מדינת ישראל (10.5.07)). בע"פ 9580/15 מדינת ישראל נ' זדה (23.3.2016) נקבע כי: "מטבע הדברים שאירועי אלימות המגולמים בעבירה של 'חבלה חמורה בנסיבות מחמירות', שהיא העבירה העיקרית בה הורשע המשיב בעניינינו, עשויים להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים, נסיבות ביצוע ורמות חומרה. ואכן הפסיקה בתחום זה כוללת מנעד רחב של רמות ענישה, כאשר לצד מקרים של ענישה מקלה הוטלו במקרים אחרים עונשים חמורים של שנות מאסר ארוכות, הכל בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה לגופו... בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת הדין בגדרו אין די כמובן בהתייחסות לסעיף העבירה בו הורשע הנאשם, אלא העיקר הוא בעובדות ובנסיבות האירועים הספציפיים בגינן הורשע הנאשם (ע"פ 1997/13 פלוני נ' מדינת ישראל (29.8.2013))." לפני כעשור נקבע כי ככלל, בעבירות אלימות בהן נעשה שימוש בנשק קר, יש להטיל עונשי מאסר הנעים בין 18 ל-24 חודשי מאסר בפועל (ראו: ע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (25.12.2024)). למרבה הצער, הענישה לא הביאה למיגור מקרי האלימות ובית המשפט חזר חזר ונשנה על האמירה כי יש להחמיר בעונשים כחלק מתרומתו של בית המשפט למאבק בתופעת האלימות הגואה במחוזותינו. להלן מספר דוגמאות מהפסיקה שניתנה בשנים האחרונות המלמדות על מדיניות הענישה הנוהגת:

בע"פ 5407/21 דלאשי נ' מדינת ישראל (15.2.2022) נדון ערעורו של מי שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ואיומים ונדון ל 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים. באותו עניין תקף המערער את המתלונן, עו"ד קרוב משפחתו, על רקע סכסוך כספי, בחפץ חד במותנו השמאלית ובבית החזה. על אף שמדובר במי שנעדר כל עבר פלילי וזו מעידתו הראשונה, לגביה הביע חרטה, דחה בית המשפט העליון את ערעורו על חומרת העונש.

בע"פ 5828/22 שלבי נ' מדינת ישראל (6.8.2023) נדון ערעורו של מי שהורשע על סמך הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. מדובר במי ששתה יחד עם המתלונן משקאות אלכוהוליים ובשלב כלשהו פרץ בין השניים ויכוח שהתפתח לעימות פיזי, במהלכו שלף המערער סכין יפנית ודקר את המתלונן בגבו ובידו הימנית. בעקבות כך אושפז המתלונן ונותח. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 20 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. ערעור על חומרת העונש שהוגש לבית המשפט העליון נדחה. יצוין כי מדובר במקרה קל יותר מעניינינו, ולו בשל מיקום החבלות בגופו של המתלונן.

בע"פ 431/22 ג'בארין נ' מדינת ישראל (20.11.2022) נדון ערעורו של מי שהורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. באותו מקרה מדובר היה במי שתקף את שכנו על רקע סכסוך מקרקעין, תחילה במהלומות שהחליפו השניים ביניהם ובהמשך בדקירה באמצעות חפץ חד בידו, בגבו ובבטנו של המתלונן. בעקבות כך נזקק המתלונן לניתוח והוא אושפז משך מספר ימים. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 15 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש. גם כאן הפגיעה היתה באיברים שהם פחות מסכני חיים מבעניינינו.

בע"פ 479/21 תימור עטילה נ' מדינת ישראל (26.8.2021) נדון ערעורו של מי שהורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ותקיפה סתם. באותו מקרה היתה הכרות מוקדמת בין המערער למתלונן וצוין כי הרקע למעשה הנו מחלוקת סביב חסימת דרכו של המתלונן על ידי רכב המערער. המערער ריסס את המתלונן בגז פלפל, ומיד לאחר מכן דקר אותו באמצעות חפץ חד, הנחזה כסכין או דוקרן, שש דקירות בצידו השמאלי של פלג גופו העליון. המתלונן התמוטט על הקרקע, ועוברי אורח שהיו במקום הזעיקו אמבולנס. כתוצאה מהאירוע נגרמו למתלונן חבלות חמורות: שלוש דקירות באזור בית החזה ובית השחי, דקירה במותן, שתי דקירות בעכוז, קרע קטן בטחול וכוויות בעיניים. המתלונן פונה לבית החולים ואושפז במשך יומיים. בית המשפט המחוזי הטיל על המערער עונש של 28 חודשי מאסר לריצוי בפועל בצירוף עונשים נלווים. ערעור על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט העליון.

בע"פ 1972/21 טוויל נ' מדינת ישראל (10.3.2022) נדון ערעורו של מי שדקר את המתלונן בסכין יפנית בידו, בכתפו ובגבו, וזאת על רקע סכסוך בין השניים. המתלונן הובהל לבית החולים עם חתך עמוק בידו ודקירות בכתפו, הורדם והונשם ועבר ניתוח. יצוין כי המערער באותו מקרה ביצע את המעשה זמן קצר לאחר ששחרר מריצוי עונש מאסר וכי התסקיר שניתן בעניינו לא היה חיובי. מצד שני מדובר במי שהורשע על סמך הודאתו. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 34 חודשי מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש בציינו כי: "לצערנו מונח בפנינו מקרה נוסף של אלימות מיותרת, כאשר ניתן היה לסיים את האירוע באופן אחר, ומבלי שקורבן העבירה נאלץ לעבור ניתוח. הדבר לא ייחשב כתגלית אם נאמר כי חברתנו הפכה לתוקפנית ואלימה יותר, וסכסוכים נפתרים לא פעם ולא פעמיים תוך שימוש בנשק קר".

בע"פ 6701/20 פל"ג נ' מדינת ישראל (14.1.2021) נדון ערעורו של מי שדקר את המתלונן במהלך תגרה ביניהם. בית המשפט המחוזי גזר על המערער 28 חודשי מאסר בפועל וערעור שהוגש על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט העליון בציינו כי העונש שהושת על המערער אף נוטה לקולא בהתחשב בעברו המכביד.

בע"פ 3249/19 סמרה פיסהיי נ' מדינת ישראל (05.08.19) נדון עניינו של מי שהורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. מעובדות כתב האישום שם עולה כי במהלך מפגש אקראי בין המערער למתלונן, ביניהם הייתה היכרות מוקדמת, נתגלע ויכוח, בעקבותיו החלו השניים לדחוף האחד את השני. המערער נפל על הקרקע, והמתלונן הרפה ממנו, אך מיד לאחר מכן, ניסה המערער לתקוף את המתלונן באמצעות מכת אגרוף, אולם הלה התחמק מהמכה. בשלב מסוים, ביקש המתלונן להפסיק את המריבה, והמערער עזב את המקום. דקות לאחר מכן, שב המערער על עקבותיו, חזר למקום המריבה כשהוא מצויד בסכין, ודקר את המתלונן בידו השמאלית. לאחר הדקירה נמלט המתלונן מהזירה, לעבר חנות הממוקמת בקרבת מקום. המערער רדף אחרי המתלונן, ניסה לדקור אותו בשנית, אולם נבלם על-ידי עוברי אורח שנכחו בחנות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל והשית על המערער 24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. ערעור על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט העליון.

בשים לב לעוצמת הפגיעה, מיקום הדקירות שאחת מהן הייתה עמוקה דיה כדי להגיע ללבו של המתלונן והנזקים הקשים שדקירות אלו הסבו לו, דומה כי יש לנקוט בענישה שתהא על הצד המחמיר של מתחמי הענישה הנוהגת. 38. לאחר שבחנתי את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ואת הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה הימנה ועמדתי על מדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש הראוי בענייננו נע בין 32-50 חודשי מאסר לריצוי בפועל. גזירת העונש בתוך המתחם

39. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם, נתתי דעתי להודאתו בעבירה המיוחסת לו בשלב מוקדם של ההליך. ההודאה לא זו בלבד שחסכה זמן שיפוטי יקר, אלא ייתרה את הצורך בהעדת עדי תביעה רבים ובראשם המתלונן, על כל הקושי שהיה כרוך, מטבע הדברים, בשחזור מעשה האלימות כלפיו מעל דוכן העדים, אילו היה נדרש לכך. הודאת הנאשם מגלמת גם נטילת אחריות מצדו על מעשיו.

40. בנוסף, הבאתי בחשבון את העובדה כי מדובר במי שלחובתו הרשעות קודמות בשלל עבירות. לא מדובר בעבר מכביד, בייחוד שהרשעתו האחרונה של הנאשם הינה מלפני כעשר שנים. יחד עם זאת, אין להשוותו למי שאין לחובתו כל עבר פלילי וזו הסתבכותו הראשונה עם החוק.

41. בגדר הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הבאתי בחשבון גם את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, את העובדה כי בת זוגו בהריון ואת השלכות העונש שיוטל עליו עליה. כמו כן, נתתי דעתי לאמור בתסקיר שירות המבחן לגבי נסיבות חייו של הנאשם, לרבות העובדה שניהל לרוב אורח חיים נורמטיבי, רכש השכלה גבוהה וגילה יציבות תעסוקתית. הנאשם החל הליך טיפולי ראשוני במסגרת שירות המבחן וכן במסגרת פרטית. יש לקוות כי יתמיד ברצונו להשתקם ולעלות על דרך המלך גם לאחר שחרורו ממאסר.

42. סיכומי של דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל, בניכוי תקופת מעצרו מיום 24.11.2023 ועד ליום 11.7.2024.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת אלימות מסוג פשע ויורשע בגינה.

ג. 4 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת אלימות מסוג עוון ויורשע בגינה.

ד. פיצוי למתלונן בסך 30,000 ₪, שישולם עד ליום 2.1.2025 באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו ביום 1.10.2024 בשעה 8:00 בבית מעצר קישון כשברשותו תעודה מזהה. עד אז ימשיכו לחול לגביו אותם תנאים מגבילים החלים עליו כיום.

ככל שיתמיד הנאשם ברצונו לעבור הליך שיקומי במסגרת בית הכלא, ישקלו רשויות שב"ס בקשתו לעניין זה בחיוב. המזכירות תמציא גזר הדין לשירות המבחן, לצורך בחינת האמור בסעיף 15 דלעיל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ג אלול תשפ"ד, 16 ספטמבר 2024, בהעדר הצדדים.